

Time Series for NCEI

Ahmet Kilinc

2023-11-14

veriyi kaggle'den aldım, Londradaki heathrow havalimanına aittir, her gün için yağış ve ortalama günlük sıcaklıkları içerir. verinin kaynağı : <https://www.kaggle.com/emafula/ncei-heathrow-2010-2019>

```
options(warn=-1)
library(readr)
data <- read_csv("C:/Users/Ahmet/Desktop/Zaman serileri analizi/NCEI Heathrow Meteo Data 2010-2019.csv")
```

```
## Rows: 3621 Columns: 3
## -- Column specification -----
## Delimiter: ","
## dbl (2): PRCP, TAVG
## date (1): DATE
##
## i Use `spec()` to retrieve the full column specification for this data.
## i Specify the column types or set `show_col_types = FALSE` to quiet this message.
```

```
View(data)
```

DATE: Veri setimizdeki ilgili tarih. TAVG: Veri setimizdeki ilgili ortalama sıcaklık. PRCP: Veri setimizdeki yağış miktarı.

```
library(dplyr)
```

```
##
## Attaching package: 'dplyr'
##
## The following objects are masked from 'package:stats':
##
##   filter, lag
##
## The following objects are masked from 'package:base':
##
##   intersect, setdiff, setequal, union
```

```
library(fpp2)
```

```
## Registered S3 method overwritten by 'quantmod':
##   method      from
##   as.zoo.data.frame zoo
##
## -- Attaching packages ----- fpp2 2.5 --
## v ggplot2 3.4.2      v fma      2.5
## v forecast 8.21.1    v expsmooth 2.3
##
```

veri setimizdeki date ve tavg değişkenini seçerek, ilk 10 gözleme bakalım

```
data<-data%>%select(c("DATE","TAVG"))
head(data,10)
```

```
## # A tibble: 10 x 2
##   DATE      TAVG
##   <date>    <dbl>
## 1 2010-01-01  0.8
## 2 2010-01-02  1.8
## 3 2010-01-03  0.4
## 4 2010-01-04 -2.8
## 5 2010-01-05 -1.3
## 6 2010-01-06 -0.1
## 7 2010-01-07 -2.3
## 8 2010-01-08 -1.4
## 9 2010-01-09 -1.2
## 10 2010-01-10  1.4
```

verimizin ozetine bakalim

```
summary(data)
```

```
##      DATE      TAVG
##  Min.   :2010-01-01  Min.   : -4.10
##  1st Qu.:2012-06-24  1st Qu.:  7.40
##  Median :2014-12-16  Median :11.60
##  Mean   :2014-12-26  Mean   :11.64
##  3rd Qu.:2017-06-29  3rd Qu.:16.00
##  Max.   :2019-12-31  Max.   :28.60
```

group_by komutu ile verimizin ilk sutunu olan "DATE" sutununu ay ve yil olarak ayirip verimize ayri sutunlar seklinde ekleyelim ve aylık veri olarak tanımlayalım.

```
data$Month<-lubridate::month(data$DATE)
data$Year<-lubridate::year(data$DATE)
datamonthly <- data%>%group_by(Year,Month)%>%summarise(TAVG = mean(TAVG))
```

```
## `summarise()` has grouped output by 'Year'. You can override using the
## `.groups` argument.
```

```
head(datamonthly,10)
```

```
## # A tibble: 10 x 3
## # Groups:   Year [1]
##   Year Month  TAVG
##   <dbl> <dbl> <dbl>
## 1  2010     1  2.18
## 2  2010     2  3.99
## 3  2010     3  7.06
## 4  2010     4 10.4
## 5  2010     5 12.3
## 6  2010     6 17.6
## 7  2010     7 19.4
## 8  2010     8 16.9
## 9  2010     9 14.8
## 10 2010    10 11.4
```

yeni olusturdugumuz aylık verimizin özet haline bakalim

```
summary(datamonthly)
```

```
##      Year      Month      TAVG
## Min.   :2010   Min.    : 1.00   Min.    : 1.429
## 1st Qu.:2012   1st Qu.: 3.75   1st Qu.: 7.108
## Median :2014   Median : 6.50   Median :11.519
## Mean   :2014   Mean    : 6.50   Mean    :11.594
## 3rd Qu.:2017   3rd Qu.: 9.25   3rd Qu.:16.017
## Max.    :2019   Max.    :12.00   Max.    :21.803
```

verimizi ts komutuyla zaman serisine cevirelim, aylık verinin frekansı 12 olarak alınırsın.

```
datamonthly<-ts(datamonthly[,3],start=c(2010,1),frequency =12)
datamonthly
```

```
##      Jan      Feb      Mar      Apr      May      Jun      Jul
## 2010  2.183871  3.989286  7.064516 10.410000 12.312903 17.586667 19.448387
## 2011  5.083871  7.339286  7.625806 13.576667 13.874194 15.533333 16.864516
## 2012  6.593548  4.734483  9.177419  8.610000 13.619355 15.023333 16.916129
## 2013  4.551613  3.764286  3.819355  8.593333 11.777419 15.436667 20.580645
## 2014  7.006452  7.453571  8.948387 11.600000 13.687097 17.166667 19.912903
## 2015  5.516129  4.896429  7.625806  9.200000 12.793548 16.416667 18.309677
## 2016  6.448387  6.110345  6.819355  8.826667 13.935484 16.150000 18.729032
## 2017  4.003226  7.103571 10.058065 10.696667 14.512903 18.606667 18.870968
## 2018  6.674194  3.557143  6.045161 11.320000 14.964516 18.013333 21.803226
## 2019  4.977419  7.571429  9.345161 10.246667 13.100000 16.396667 19.987097
##      Aug      Sep      Oct      Nov      Dec
## 2010 16.877419 14.770000 11.438710  6.466667  1.429032
## 2011 16.948387 16.186667 13.622581 10.280000  7.019355
## 2012 18.325806 14.663333 10.929032  7.670000  5.880645
## 2013 18.851613 15.143333 13.445161  7.490000  7.109677
## 2014 16.529032 16.630000 13.829032  9.653333  6.196774
## 2015 17.796774 13.893333 12.112903 10.830000 11.374194
## 2016 19.096774 17.476667 11.619355  6.973333  6.883871
## 2017 17.303226 14.630000 13.538710  7.963333  5.990323
## 2018 18.777419 15.280000 11.974194  9.700000  7.941935
## 2019 19.041935 15.973333 11.722581  7.383333  7.077419
```

ts komutuyla verimiz zaman serisine çevrilmiş mi class'ına bakarak test edelim

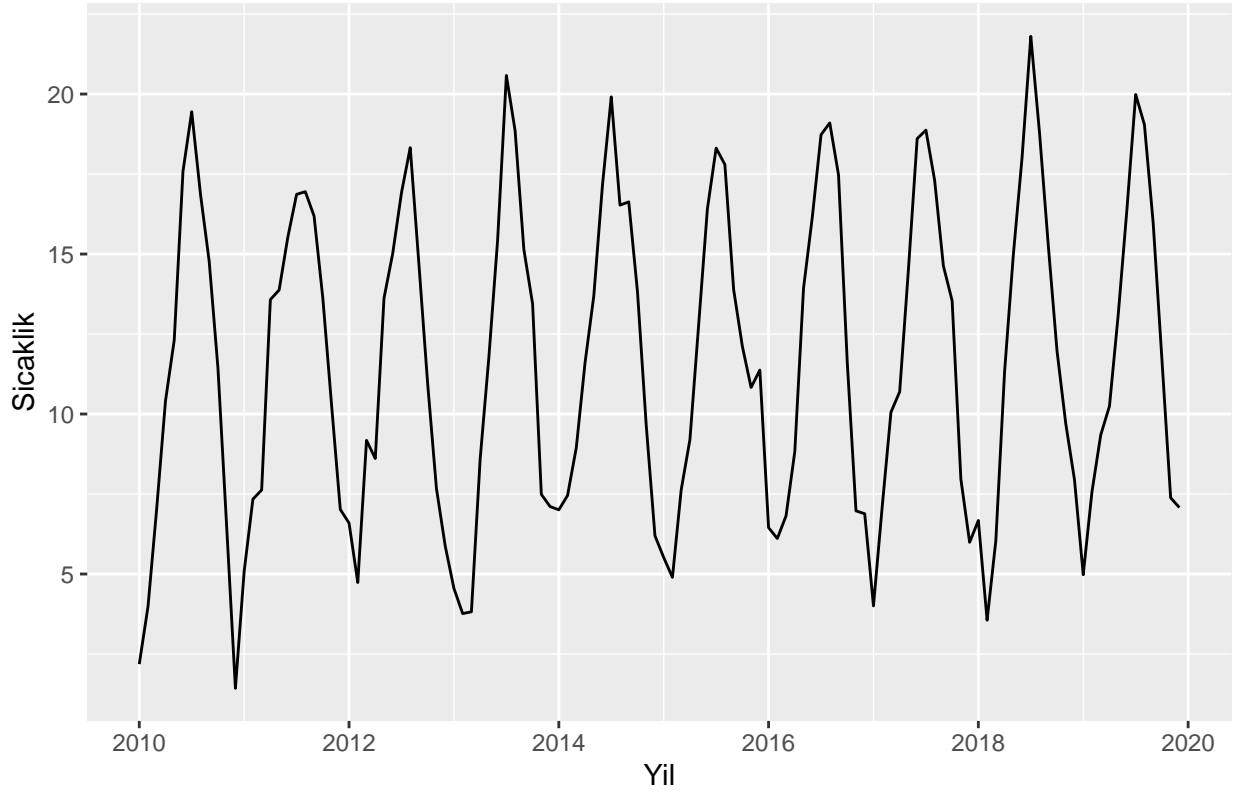
```
class(datamonthly)
```

```
## [1] "ts"
```

zaman serisi grafiği:

```
autoplot(datamonthly) +
  ggtitle("Aylık ortalama Hava Sıcaklıkları") +
  xlab("Yıl") +
  ylab("Sıcaklık")
```

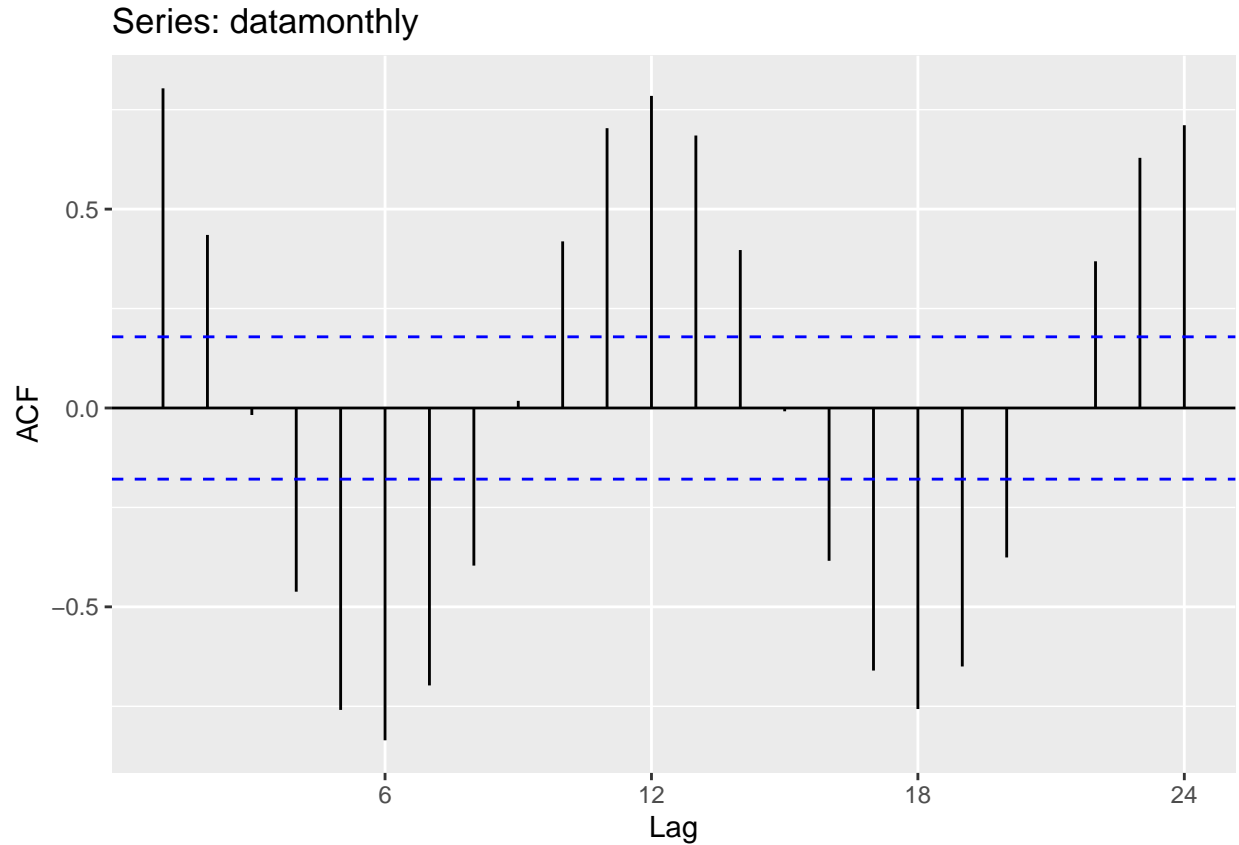
Aylık ortalama Hava Sicakliklari

-Grafige gore mevsimsellik vardir fakat trendle ilgili kesin bir sey soyleyemeyiz.

otokolerasyonu inceleme:

```
ggAcf(datamonthly)
```


tum lagler mavi çizgiyi geçtiği için otokolerasyon vardır deriz birinci lag bize orijinal seriyle gecikmeli arasındaki otokolerasyonu gösterir ve çok yüksek gelmiştir altıncı lag ise ocak-haziran ın denk geldiği yerdir ve negatif otokolerasyon vardır deriz çünkü kışla yaz birbirine denk gelmektedir.

```
length(datamonthly)/5
```

```
## [1] 24
```

```
Box.test(datamonthly, lag=24, type = "Lj", fit=0)
```

```
##
```

```
## Box-Ljung test
```

```
##
```

```
## data: datamonthly
```

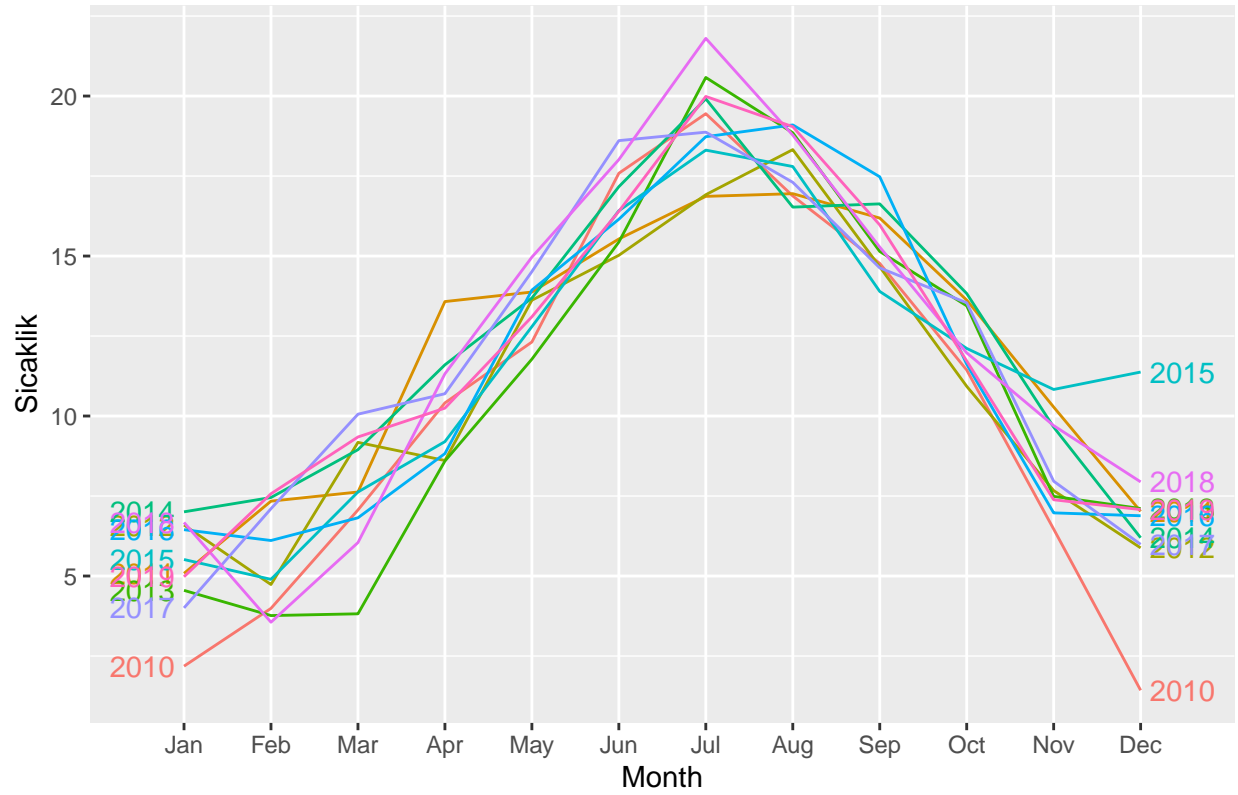
```
## X-squared = 1039.7, df = 24, p-value < 2.2e-16
```

H₀; otokolerasyon yoktur , H₁;otokolerasyon vardır p değeri 0.05' ten küçük geldiği için H₀ red edilir, anlamlı otokolerasyon vardır deriz.

mevsimsellik var mıdır?:

```
ggseasonplot(datamonthly, year.labels=TRUE, year.labels.left=TRUE) +
  ylab("Sıcaklık") +
  ggtitle("Seasonal Plot :Aylık Ortalama Hava Sıcaklıkları")
```

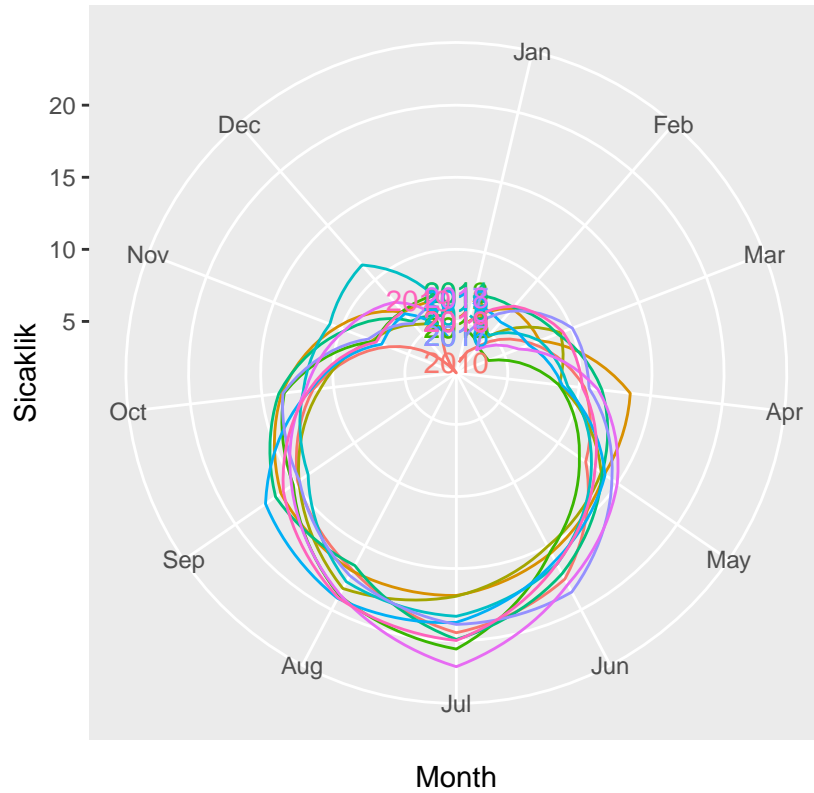
Seasonal Plot :Aylik Ortalama Hava Sicakliklari

seasonplot grafigine bakarak her sene ayni hareketler oldugunu gormekteyiz bu da bize guclu mevsimsellik oldugunu gostermektedir. Her sene basi dusuk baslayip, sene ortasinda yukselmis ve sene sonuna dogru sicaklik dususe gecmis.

```
ggseasonplot(datamonthly, polar=TRUE, year.labels=TRUE, year.labels.left=TRUE) +  
  ylab("Sicaklik") +  
  ggtitle("Seasonal Plot :Aylik Ortalama Hava Sicakliklari")
```

Seasonal Plot :Aylık Ortalama Hava Sicakliklari

bu grafik de aynı şekilde her senede aynı hareket olduğu görülüyor bundan dolayı güçlü mevsimsellik vardır deriz.

verimizi test ve train olarak ayıralım ve eğitim seti üzerinden ortalama ve uygun görülen naive modeli kuralım

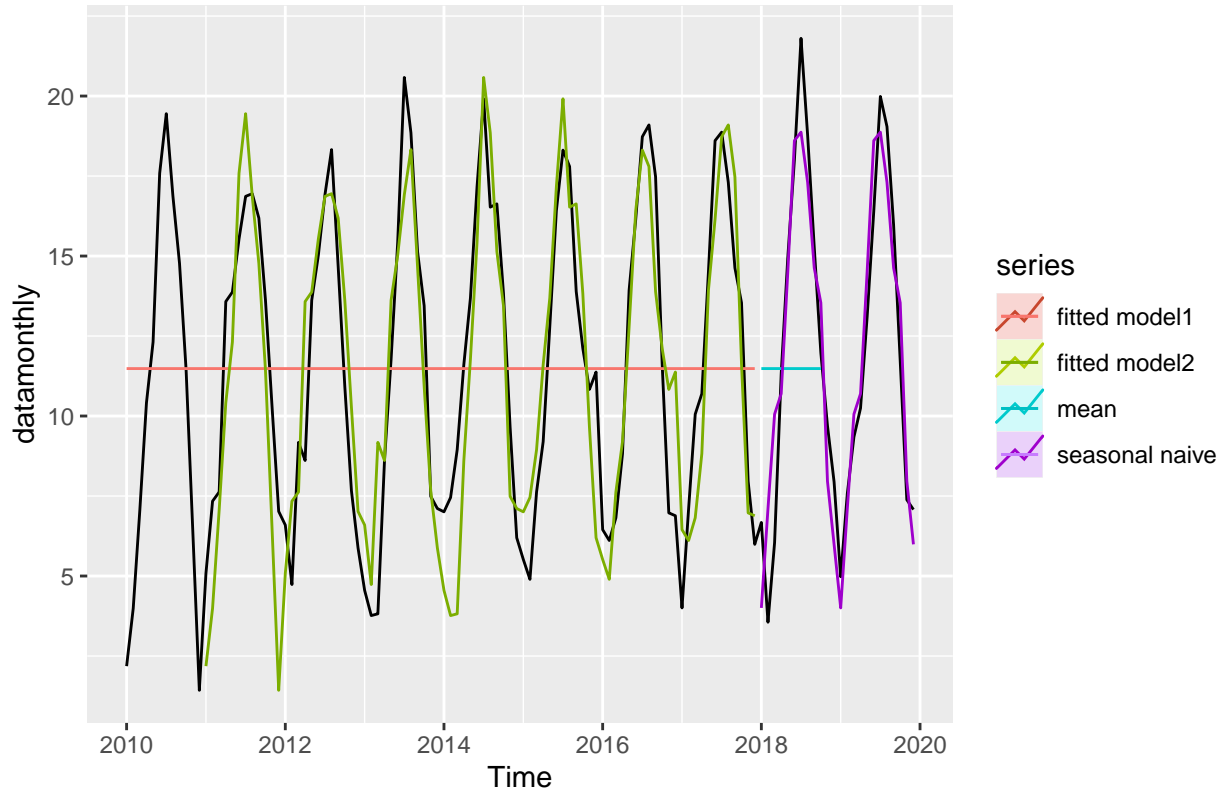
```
train<-window(datamonthly,end=c(2017,12))
test<-window(datamonthly, start=2018)
```

eğitim seti üzerinden ortalama ve naive modeli kuralım.

```
model1<-meanf(train)
model2<-snaive(train)
```

Kurduğumuz modellerin test seti ve train seti tahmin performanslarını grafik üzerinde gösterelim

```
autoplot(datamonthly) +
  autolayer(model1, series = "mean", PI=FALSE) +
  autolayer(model2, series = "seasonal naive", PI=FALSE) +
  autolayer(fitted(model1), series = "fitted model1") +
  autolayer(fitted(model2), series = "fitted model2")
```


kurduğumuz modellerin test seti ve training set üzerindeki rmse değerlerini bulalım

```
accuracy(model1, test)
```

```
##              ME      RMSE      MAE      MPE      MAPE      MASE
## Training set -5.090645e-16 4.883399 4.278124 -31.92409 57.35382 2.284952
## Test set      1.357961e+00 5.870962 5.025027 -21.16053 56.09079 2.683874
##              ACF1 Theil's U
## Training set 0.7956299      NA
## Test set      0.7674011 1.602166
```

mean ile oluşturdugumuz model1 için:

training set rmse degeri -> 4.883399

test set rmse degerimiz -> 5.870962

```
accuracy(model2, test)
```

```
##              ME      RMSE      MAE      MPE      MAPE      MASE
## Training set 0.22976428 2.302965 1.872304 -0.6553221 21.28249 1.0000000
## Test set      0.09661866 1.789722 1.504878 -2.5525627 17.62016 0.8037576
##              ACF1 Theil's U
## Training set 0.4247751      NA
## Test set      0.1499386 0.8142866
```

seasonal naive ile oluşturdugumuz model2 için:

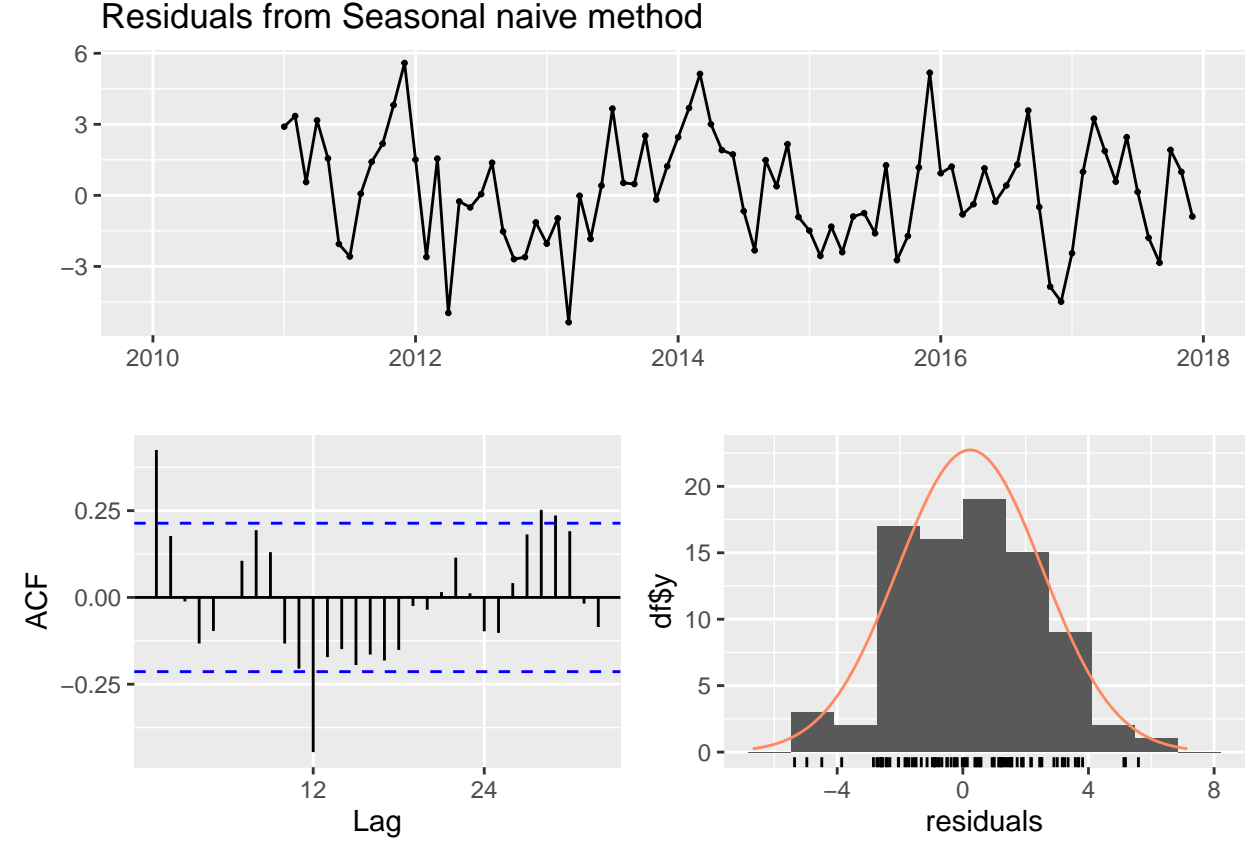
training set rmse degeri -> 2.302965

test set rmse degeri -> 1.789722

RMSE ye ve diger metriklere baktigimizda en dusuk degerli sonuclari aldigimiz modelimiz Seasonal Naive yontemi kullanilarak olusturdugumuz model2 dir.

kurduğumuz iki modelden test seti forecasting performansı daha iyi olan için model varsayımlarını kontrol edelim (normallik ve otokolerasyon)

```
checkresiduals(model2)
```



```
##
##  Ljung-Box test
##
## data:  Residuals from Seasonal naive method
## Q* = 71.267, df = 19, p-value = 5.656e-08
##
## Model df: 0.   Total lags used: 19
```

1. Grafıge baktıgımızda artiklar 0 etrafında rastgele dagılmaktadır.Bu grafıkte trend gozlenmemektedir.
2. Grafıge baktıgımızda laglerden bazıları mavi sinir çizgisini gectıgi için artikların otokorelasyon problemi vardır. Her bir gecikmeli için ayrı ayrı hipotez testi yapılmalıdır.Portmanteau Testleri olan Box-Pierce ve Ljung-Box ile otokorelasyon kontrolu yaparız.
3. Grafik Artikların Normal Dagılım Grafıdır.Grafıge baktıgımızda artiklar normal dagılıyor gibi gozukmemektedir, normallik testi grafıgımızden daha guvenilir olduğu için normalliği test etmemiz gerekmektedir. Gozlem sayisimiz 50 nin uzerinde olduğu için Kolmogorov-Smirnov Testi ile normalliğe bakalım.

Checkresiduals kodumuzdaki Ljung-Box test sonucumuza gore kullanılan toplam gecikme sayisi(lag) 19 cikmistir.

Otokorelasyon için portmanteau testlerini uygulayalım

H0:Beyaz gürültü serisidir.(Otokorelasyon problemi yoktur.)

H1:Beyaz gürültü serisi değildir.(Otokorelasyon problemi vardır.)

Box-Pierce testini uygulayalım:

```
Box.test(residuals(model2),lag=10, fitdf=0)
```

```
##
## Box-Pierce test
##
## data: residuals(model2)
## X-squared = 27.06, df = 10, p-value = 0.002548
```

Box-Pierce testimizin P-value değerimiz 0.05 den küçük olduğu için H0 hipotezi red edilir yani seri beyaz gürültü serisi değildir otokorelasyon problemi vardır.

Ljung-Box testini uygulayalım:

```
Box.test(residuals(model2),lag=10, fitdf=0, type="Lj")
```

```
##
## Box-Ljung test
##
## data: residuals(model2)
## X-squared = 28.892, df = 10, p-value = 0.001297
```

Ljung-Box testimizde P-value değerimiz 0.05 den küçük olduğu için H0 hipotezi red edilir yani seri beyaz gürültü serisi değildir otokorelasyon problemi vardır.

Şimdi normallik varsayimini kontrol edelim...

Normallik varsayımı kontrolü için Kolmogorov-Smirnov testi uygulayalım :

H0:Artıkların dağılımı normaldir. H1:Artıkların dağılımı normal değildir.

```
x<-na.omit(residuals(model2))
ks.test(x,"pnorm", mean=mean(x), sd=sd(x))
```

```
##
## Exact one-sample Kolmogorov-Smirnov test
##
## data: x
## D = 0.048289, p-value = 0.9843
## alternative hypothesis: two-sided
```

P-value değerimiz 0.9843 çıkmıştır. P-value değeri 0.05 den büyük olduğu için H0 hipotezi reddedilmez yani artıkların dağılımı normaldir.

test seti forecasting performansı daha iyi olan modeli uygun lambda değerini belirleyip box-cox dönüşümü yaparak kuralım, bu kurduğumuz modelin test seti rmse değerine bakalım

```
lambda <- BoxCox.lambda(train)
model3 <- snaive(train, lambda = lambda, h = 24, biasadj = TRUE)
```

```
accuracy(model3, test)
```

```
##
## Training set      ME      RMSE      MAE      MPE      MAPE      MASE      ACF1
## Test set         1.171018 3.243112 2.289652 14.72541 30.49984 1.222906 0.158634
##
## Theil's U
```

```
## Training set      NA
## Test set          1.171195
```

Box-cox donusumu yaparak kurdugumuz modelin test seti üzerindeki RMSE degeri 3.243112 dir.